

ASOCIEREA FORMEI ȘI FUNCȚIEI ÎN CADRUL STILULUI MINIMALIST

Eliza BEZMAN^{1*}

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, grupa DDP-191M, or. Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Eliza Bezman, eliza.bezman@dv.utm.md

Rezumat. Complexitatea formei și multitudinea funcțiilor proprii vestimentației moderne sunt o urmare naturală a cerințelor corespunzătoare vieții în sec. XXI, lucrarea urmărește promovarea ideii precum că acestea pot fi sarisfăcute și prin simplificarea construcției vestimentației. Principiile enunțate de către școala Gestalt suțin predilecția pentru formele simple simetrice a percepției umane, aspecte defnitorii ale stilului minimalist, stil vestimentar utilizat în procesul de proiectare a colecției de licență. Aspectul utilitar al vestimentației este scos în prim-plan, vestimentul trebuie să corespundă normelor sanitaro-igienice generale, să asigure libertatea mișcării și a confortului termic.

Cuvinte cheie: stil minimalist, produs utilitar, gestalt.

Introducere

Consumatorul modern este mai preocupat de aspectele etice ale modei, precum și de aspectele legate de mediul înconjurător, cum ar fi utilizarea resurselor naturale, deșeurile și poluarea. Minimalismul a devenit un mod responsabil de consum care pătrunde în conștiința actuală a consumatorului contemporan.

Printre numeroasele studii și teorii ale percepției existente la momentul dat, aportul adus de școala Gestalt este printre cel mai însemnat. Acesta fiind o școală de psihologie de la începutul secolului XX, reprezentanții ei au ajuns la concluzia că formele și percepția sunt două fenomene corelate, că percepția umană recunoaște forme acolo unde ele nu există și că suntem condiționați să le găsim, deoarece formele însăși, ne înconjoară. Conceptul de "Prägnanz" este fenomenul care determină ce forme predomină. De exemplu, o serie de puncte aranjate aleatoriu, pot fi interpretate în mai multe moduri: ca forme independente neregulate, ca un set geometric sau ca o pată, printre multe altele, dar explicația, care predomină, este interpretarea geometrică. Ceea ce au concluzionat experimentele gestalt a fost că omul are tendința de a percepe realitatea în formele cele mai simple, simetrice și că tocmai pentru că aceste forme prezintă caracteristicile menționate mai sus, ele sunt formele cele mai semnificative. Nu este nevoie de un efort însemnat pentru a le recunoaște, ele sunt primul lucru pe care îl observăm. Designul minimalist subliniază însăși importanța formelor geometrice de bază [1, 3-4].

Forma - caracteristică defnitorie a minimalismului

În cadrul minimalismului forma este primordială, paradoxal fiind că minimalismul presupune simplificarea extremă a formei. Se exclud nuanțele subtile de culoare, gama cromatică se reduce la un contrast activ de culoare. Paleta de culori minimalistă este destul de strict limitată la negru sau alb monocrom, însă, mai degrabă decât simplificarea temelor sale, excluderea culorii și simplificarea modelului permit designerului să exploreze în mai mare măsură forma, odată ce acesta se află în centrul atenției. Minimalismul elimină neesențialul, căutând o rafinare a formei dictate de funcție.

Antonela Curteza menționează [2]: „Forma produselor este o caracteristică defnitorie, ea reprezentând modalitatea prin care fiecare obiect există, se manifestă, acționează sau se exprimă. Ea este, de fapt, construcția complexă rezultată din acțiunea unor forțe asupra materialelor, înglobând în ea ideea inovatoare, mesajul urmărit a fi transmis, soluțiile prin care sunt rezolvate funcțiile produsului etc. Forma este percepută prin contur, suprafețe și volume, culoare, variații de lumină și umbră etc.”.

Vestimentul îmbracă corpul omenesc, respectiv, repetă forma acestuia, construcția este în sine desfășurată forme spațiale, prin urmare, aceasta reflectă caracteristicile morfologice, antropometrice ale corpului omenesc. Forma vestimentației depinde de destinație, de ocazie, de particularitățile individuale ale purtătorului.

La origine vestimentația era reprezentată de o pânză drapată peste umăr și fixată la talie. Forma acesteia era determinată de dimensiunile propriu-zise ale materiei prime - blana animalului, lățimea pânzei țesute, complexitatea uneltelor utilizate pentru confecționarea acesteia. Fără pretenția de a ajunge la același grad de simplificare imposibil din cauza civilizației moderne, se încearcă promovarea ideii de diminuare a importanței atribuită hainelor, unde vestimentația reflectă lumea interioară a purtătorului, este un mijloc de autoexprimare, de înfrumusețare, în ideal, se dorește de a reduce vestimentația la scopul inițial al acesteia, dorință argumentată de ideea că pentru un podus pentru viața de zi cu zi se depune prea mult efort, care ar putea fi canalizat spre alte activități utile. O paletă de culori restrânsă combinată cu forme simple, fără decor, care reduc formele vestimentației la conturul natural al corpului uman, caracteristici care pot fi definite ca motto-ul unei frumuseți instinctive și naturale.

Procesul de simplificare a susținut în esență orice progres și mișcare mare, nu numai în domeniul îmbrăcăminte pentru femei, ci și din punct de vedere politic și cultural. Eliberarea femeilor din corsete și fuste „hobble”-(prototipul fuste creion), creșterea atractivității îmbrăcăminte sportive și începutul futurismului se concentrează pe simplitate și pe funcționalitate.

Stilul minimalist, reprezentat în colecția de licență

Minimalismul presupune reducerea componentelor până la esențial, scopul final fiind obținerea unui produs logic ca design și funcțional, care răspunde criteriilor impuse. Scopul este nici să se atragă atenția asupra formei corpului, nici să se modifice corpul în conformitate cu o formă preconcepțată, în schimb, textura, stratificarea și forma hainelor sunt privite ca obiecte de interes în sine. Aspectul utilitar al vestimentației este scos în prim plan, vestimentul trebuie să corespundă normelor sanitar-igienice generale, să ofere confortul necesar mișcării, sunt respectate normele de reglare termică ale organismului în raport cu mediul înconjurător.

Particularitățile stilului minimalism menționate s-au încercat a fi reprezentate în cadrul colecției de licență (figura 1) [1]. Astfel, tendința de simplificare în procesul de proiectare constructiv-tehnologică a produselor prin îmbinarea mânecii cu reperatele feței și spatelui sau însăși absența acesteia, prin eliminarea sistemelor de închidere, înlocuindu-le cu elastic sau răscoielii gâtului de formă eliptică. Pentru produsele date atât forma, cât și funcția sunt clar specificate. Elementele, care la prima vedere au rol decorativ, fâșii-bieuri, asigură contrastul necesar pentru a trezi interesul, dinamicitatea siluetei statice, precum și își îndeplinesc funcția directă de mijloc prin care se prelucrează terminațiile în produsele din vatelină.

Un alt aspect important este asocierea formei și funcției pentru a obține un design care pune în prim plan confortul. În cadrul colecției sunt prezentate produse cu o formă spațială clară, deasemenea, au fost de preferat siluetele supradimensionate celor ajustate. Liniile ergonomice și siluetele care repetă conturul corpului reflectă tendința spre un mod de viață și de lucru tot mai activ. Tipurile de materiale moi și cele elastice îmbină comoditatea cu pragmatismul, categorii impuse de ritmul de viață intens, specific secolului 21, prin urmare, atunci când atenția este în totalitate consumată de activitățile zilnice, este de preferat ca vestimentația să asigure un nivel de confort maxim cu un minim efort depus.

Analiza principiilor de organizare structural-artistică utilizate în compoziția colecției

Dimensiunile și forma îmbrăcăminte sunt, mai întâi, percepute prin silueta sau conturul îmbrăcăminte și apoi sunt urmărite subdiviziunile create de diferite categorii de linii sau alte elemente ale designului, pentru a capta impresia, imaginea totală. Silueta este cel mai dominant element vizual al unui produs de îmbrăcăminte și dictează o mare parte a celorlalte elemente de stil care structurează designul [2].

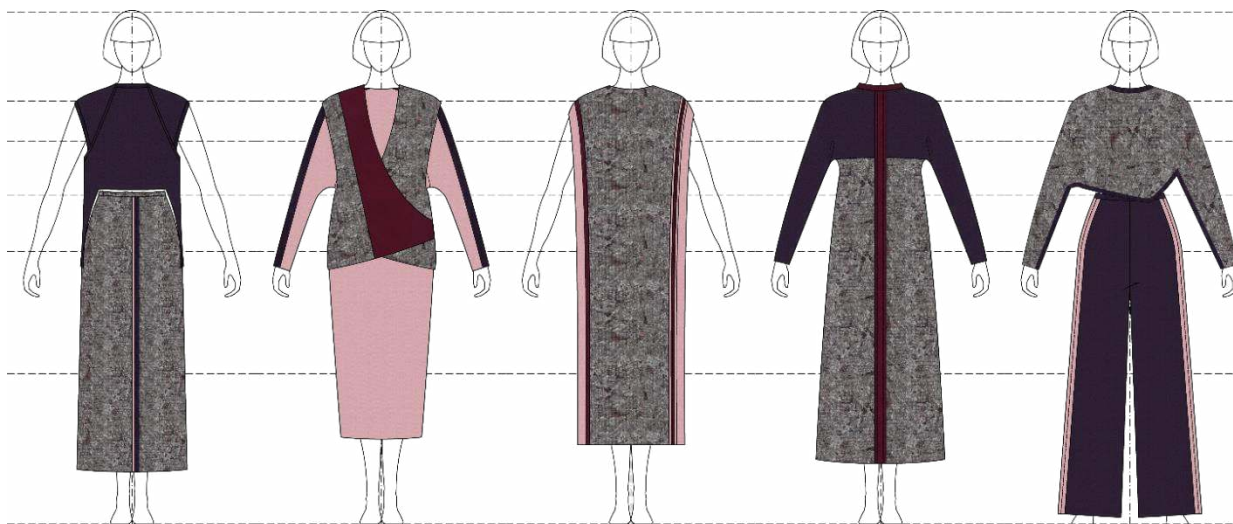

Figura 1. Reprezentarea colecției prin intermediul desenelor tehnice

Produsele (figura 2) vizual se încadrează mai mult sau mai puțin într-un dreptunghi, excepție făcând modelul M2 alcătuit din rochie și vestă, dinamica spațială a acestuia este determinată de deosebirile părților feței și spatelui. Pe lângă forma cilindrică valabilă pentru majoritatea produselor există și cea conică a unei dintre rochii, unde elementul din vatilină pornind de la divizarea transversală situată sub linia bustului se evazează spre terminație, aceeași formă spațială conică poate fi observată la pantalonii modelului M5, care la fel se evazează spre terminație. Pe suprafața produselor pot fi observate atât delimitări orizontale ca: divizarea constructivă de sub bust, cea vizuală determinată de linia terminației și nemijlocit terminația reală a produselor, cât și cele verticale marcate de liniile de relief, cât și aplicațiile din tricot de forme dreptunghiulare. Lungimea produselor variază de la puțin sub genunchi în majoritatea modelelor până la pământ, lungimea pantalonilor în modelul M5, în același timp lungimea dominantă este cea până la mijlocul gambei, cum este prezentat în modelele M2, M3, M4.

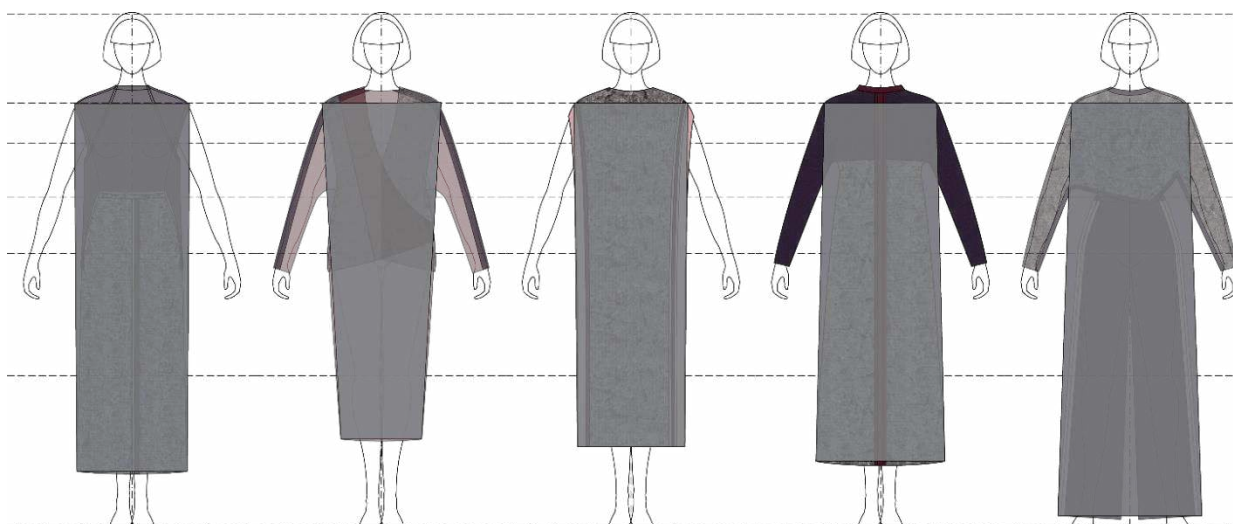

Figura 2. Forme în cadrul colecției elaborate

Pentru colecția dată de modele este specifică silueta dreaptă, cu unele produse de siluetă evazată. Silueta dreaptă este cartarestică modelelor M1 și M3, unde lățimea produsului este constatntă pe toată lungimea acestuia. Modele M2 și M4 se încadrează de asemenea în categoria produselor cu siluetă dreaptă, fiind observată o mică deviere de la linia verticală-dreaptă spre terminație în exterior. Modelul M2 este cel al cărui terminație nu se evazează, ci se remarcă o

ajustare neînsemnată spre terminație. Mâneca croită integral cu reperatele feței și spatelui oferă senzația supradimensionării, silueta rămânând dreaptă, în același timp, aspectul exterior al produselor nu repetă conturul corpului, ci îl maschează aproape în întregime. Un efect asemănător îl are și răscoiala mânecii coborâtă în toate modelele, servind aceluiași scop al supradimensionării cât și măbind senzația de confort în timpul purtării produselor.

Importanța formei pentru stilul minimalist a fost menționată anterior, respectiv de importanță imediat următoare formei este principiul proporționării. Analizând fiecare model în parte se poate concluziona, că proporția este indispensabilă formei pentru că în contextul colecției există o multitudine de forme și pentru a le echilibra servește proporția, la rândul ei forma este necesară proporției deoarece, proporția se analizează “în raport cu ceva”.

Pentru stilistica minimalistă adoptată cu privire la modelele colecției este critic de a aplica principiul proporționării, astfel asigurându-se echilibrul dintre părțile componente ale produsului și caracteristicile dimensionale ale modelului uman. A fost necesară determinarea corectă a nivelului divizărilor și a lungimile generale, a cantităților vizuale de țesătură, tricot la cea de vatilină.

Concluzii

Estetica minimalistă este una dintre cele mai utilizate de către designerii marilor case de modă, atât din cauza diversității formelor, siluetelor, materialelor care o pot reprezenta, cât și datorită posibilităților multiple în care poate fi combinată cu alte stiluri, fiind în același timp interesantă desinestătătoare cât și integrându-se perfect în colecțiile complexe de modele.

În ultimii ani a existat un val de estetică minimalistă în rândul comunității de modă. Unul dintre factorii care a determinat înflorirea acestei direcții stilistice pare să fie recesiunea economică globală, având în vedere că afișarea ostentativă a bogăției este de prost gust, atunci când mulți oameni nu au posibilitatea de a-și asigura strictul necesar pentru o existență decentă. Deși este adevărată expresia „mai bine este dușmanul lui bine” simplificarea excesivă nu este singura definiție a acestei mișcări estetice. Simplitatea extremă adesea începe de la liniile simple și formele geometrice, multe dintre lucrările timpurii erau repetiții simple ale formelor geometrice cu utilizarea liniilor și planelor.

Minimalismul este opusul expresionismului, prin urmare lucrările tipice sunt reci și emană puțină emoție. Designerii minimaliști se concentrează pe specificul formei și țesăturii. Simplificarea designului până la elementele lui de bază este o practică esențială la crearea produselor în stil minimalist, care adesea nici nu urmează forma corpului uman, astfel minimalismul elimină componenta figurativă în materie de figură în ceea ce privește sexul și forma umană de îmbrăcăminte. Accentul pus pe proporții și volum prezintă o imagine a unui corp fără gen, vârstă și greutate.

Conducător: Marcela IROVAN, conf. univ., dr.

Referințe

1. BEZMAN, E. *Elaborarea colecției vestimentare pentru femei în stil minimalist bazată pe utilizarea netradițională a materialului termoizolant*: Teză de licență. Chișinău (Republica Moldova): Universitatea Tehnică a Moldovei, 2017.
2. CURTEZA, A. *Design vestimentar* [Noțiuni fundamentale]. Iași: Preformantica, 2003.
3. VENTUS, G. *Defining Minimalism in Fashion*. [online], [accesat 11.03.2020]. Disponibil: <http://the-rosenrot.com/2013/08/defining-minimalism-in-fashion.html>
4. SOEGAARD, M. *Gestalt principles of form perception*. [online], [accesat 11.03.2020]. Disponibil: <https://www.interaction-design.org/literature/topics/gestalt-principles>.